

I

(Резолюции, препоръки и становища)

ПРЕПОРЪКИ

СЪВЕТ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 20 ноември 2017 година

относно проследяването на дипломираните лица

(текст от значение за ЕИП)

(2017/C 423/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 165 и 166 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Пригодността за заетост на дипломираните лица, които напускат системата на образование и обучение, предизвиква безпокойство в много държави членки, главно поради факта, че равнището на заетост сред наскоро дипломираните се лица с висше образование в Съюза не се е възстановило напълно след финансовата криза от 2008 г. ⁽¹⁾, а положението със заетостта на завършилите програми за професионално образование и обучение е различно в отделните държави членки.
- (2) В този контекст чрез насоките за политиките по заетостта на държавите членки за 2015 г. ⁽²⁾ държавите членки, в сътрудничество със социалните партньори, бяха приканени да насърчават производителността и пригодността за заетост посредством подходящо предлагане на съответни знания, умения и компетентности.
- (3) За постигането на тази цел е от съществено значение наличието на висококачествена информация за това с какво се занимават дипломираните лица след придобиване на съответната квалификация или напускане на системата на образование и обучение, което да способства както за осъзнаване на причините за проблемите, които са свързани с пригодността за заетост на дипломираните в определени региони и икономически сектори или които се отнасят до завършилите определени университетски програми или специалности на професионалното образование и обучение, така и за формулирането на решения за установените проблеми със заетостта. Стойността на такава информация е открояна както в Стандартите и насоките за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование (ESG) ⁽³⁾, така и в Европейската референтна рамка за осигуряване на качество на професионалното образование и обучение (EQAVET) ⁽⁴⁾.
- (4) Въпреки това, тъй като системите за събиране, анализ и използване на данни относно резултатите на дипломираните лица с висше образование и завършилите професионално образование и обучение не са добре развити в много части на ЕС, е нужна по-изчерпателна информация, за да могат учащите се да направят информиран избор за това какво да учат, за структурата на учебните програми или държавните политики.
- (5) Освен това, преходът към трудовия пазар зависи до голяма степен от икономическия контекст, нивото на квалификация и сферата на обучение. Влияние оказват също социално-демографските фактори и социално-икономическото положение на семейството ⁽⁵⁾. Следователно, събирането на данни относно въздействието на тези разнородни фактори е от съществено значение за справянето с проблема във всичките му аспекти.

⁽¹⁾ COM/2015/0690 final.

⁽²⁾ Решение (ЕС) 2015/1848 на Съвета от 5 октомври 2015 г. относно насоки за политиките по заетостта на държавите членки за 2015 г. (ОВ L 268, 15.10.2015 г., стр. 28).

⁽³⁾ ISBN 952-5539-04-0.

⁽⁴⁾ Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за създаване на Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение (ОВ C 155, 8.7.2009 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Във връзка с въздействието на пола и мигрантския произход върху прехода от училище към пазара на труда виж ОИСП/Европейски съюз (2015 г.), „Показатели за интеграцията на и мигрантите за 2015 г. Заселване“, глава 13.

- (6) Въпреки че много държави членки разработват системи за проследяване, обменът на знания и на добри практики и взаимното споделяне са ограничени.
- (7) Тъй като наличните съпоставими данни са ограничени като обхват, а данните, събирани на национално равнище, не са съпоставими с тези на другите държави членки, е трудно да се направят изводи от разликите в тенденциите или резултатите в отделните държави и региони.
- (8) Резултатите от обществената консултация⁽¹⁾ по програмата на Съюза за модернизация на висшето образование разкриха опасения, че висшето образование не осигурява на дипломираните лица знанията, уменията и компетентностите, от които те се нуждаят, за да проспират в една бързо развиваща се образователна и професионална среда, и че в някои държави членки продължава да съществува трайно несъответствие между уменията и изискванията на пазара на труда.
- (9) Държавите членки призоваха за действия на равнището на Съюза за подобряване на потока от информация относно пригодността за заетост, несъответствието на уменията и потребностите на пазара на труда. По-конкретно, в Съвместния доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“)⁽²⁾ се предлага да се повиши релевантността на висшето образование спрямо пазара на труда и обществото, включително чрез по-добро проучване и прогнозиране на нуждите и резултатите на пазара на труда, напр. проследяване на професионалното развитие на завършилите.
- (10) Освен това в контекста на Заключенията от Рига от 2015 г. относно нов набор от средносрочни резултати в областта на професионалното образование и обучение (ПОО) за периода 2015 – 2020 година, държавите членки се ангажираха с осигуряването на постоянен поток от информация и обратна връзка чрез действия като използване на данни за пригодността за заетост на завършилите ПОО и комбиниране на данни относно ученето, навлизането на пазара на труда и професионалното развитие, изграждане на капацитет у участниците на национално равнище за използване на данните за дипломираните лица с цел адаптиране на учебните програми, професионалните профили и съдържанието на квалификациите за ПОО към новите икономически и технически изисквания.
- (11) Впоследствие, в рамките на Резолюцията относно насърчаването на социално-икономическото развитие и приобщаване в ЕС чрез образование: приносът на образованието и обучението към европейския семестър за 2016 г.⁽³⁾, държавите членки подчертаха, че несъответствията между търсените и предлаганите умения и недостигът на умения следва да бъдат разглеждани като приоритетен въпрос.
- (12) Това се основава на извършената по-рано работа. В Заключенията на Съвета относно предприемачеството в образованието и обучението⁽⁴⁾ от 2014 г. държавите членки се договориха да ползват, където това е възможно, информацията за проследяване на дипломираните студенти при оценката на качеството и ефективността на образованието и обучението по предприемачество.
- (13) През 2013 г. в Заключенията на Съвета относно социалното измерение на висшето образование⁽⁵⁾ държавите членки се ангажираха да улесняват предоставянето на информация относно възможностите и резултатите в образованието и на пазара на труда.
- (14) В рамките на Заключенията на Съвета от 2012 г. относно пригодността за заетост сред дипломираните лица, завършили различни степени на образование и обучение⁽⁶⁾, държавите членки се договориха и да установят критерий, според който равнището на заетост на дипломираните лица на възраст между 20 и 34 години, които са приключили образованието или обучението си най-късно до три години преди референтната година, да достигне 82 % до 2020 г., както и да наблюдават дела на трудово заетите дипломирани лица, завършили различни степени на образование и обучение, така че да съберат по-широка база от доказателства за разработването на политики в областта на взаимодействието между образованието и обучението и трудовата заетост, а държавите членки и Комисията се ангажираха да съберат информация за качеството и примери за добра практика, които да допълнят количественото наблюдение и да подсилят основата за разработване на политики въз основа на обективни факти.
- (15) Във връзка с това в Съобщението относно нова европейска програма за умения⁽⁷⁾ Европейската комисия набеляза като приоритет подобряването на аналитичните данни и информирането относно уменията за едно по-добро професионално ориентиране, като предложи предприемането на инициатива за проследяване на дипломираните лица с висше образование, която ще помогне на държавите членки да подобрят информацията за прехода на дипломираните лица към пазара на труда. В този контекст настоящата препоръка очертава допълнителен подход към инициативите на държавите членки и заложените в нея ангажименти са с доброволен характер,

⁽¹⁾ SWD(2016) 195 final.

⁽²⁾ ОВ С 417, 15.12.2015 г., стр. 25.

⁽³⁾ Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 24 февруари 2016 г. относно насърчаването на социално-икономическото развитие и приобщаване в ЕС чрез образование: приносът на образованието и обучението към европейския семестър за 2016 г. (ОВ С 105, 19.3.2016 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ ОВ С 17, 20.1.2015 г., стр. 2.

⁽⁵⁾ ОВ С 168, 14.6.2013 г., стр. 2.

⁽⁶⁾ ОВ С 169, 15.6.2012 г., стр. 11.

⁽⁷⁾ COM(2016) 381 final.

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

В съответствие с приложимото национално право и правото на Съюза, и по-специално Директива 95/46/ЕО относно защитата на лични данни ⁽¹⁾, наличните ресурси и националните особености и в тясно сътрудничество със съответните заинтересовани страни:

1. Да подобрят наличността и качеството на данните относно дейността на дипломираните лица ⁽²⁾ и по целесъобразност на лицата, които напускат системата на висшето образование или на професионалното образование и обучение, без да завършат, включително като до 2020 г. реализират напредък по отношение на създаването на системи за проследяването на дипломираните лица, които могат да включват:
  - а) събиране на актуални анонимизирани административни статистически данни от базите данни за образованието, данъчното облагане, населението и социалноосигурителната система;
  - б) разработване на повтарящи се във времето проучвания на дипломираните лица на ниво образователна система и по целесъобразност на институционално ниво, за да се отчете значението на качествените данни за прехода на хората към пазара на труда или към по-висока степен на образование и обучение и последващото им професионално развитие; както и
  - в) осигуряване на възможност публичните органи да свържат анонимно данните от различни източници, за да се изгради цялостна представа за резултатите на дипломираните лица.

Съдържание на данните, които трябва да бъдат събрани

2. В подкрепа на амбицията, която стои зад тази препоръка на Съвета за подобряване на съпоставимостта на данните, държавите членки следва да събират данни в следните области:
  - а) социално-биографична и социално-икономическа информация;
  - б) информация относно образованието и обучението;
  - в) информация относно заетостта или допълнително образование и обучение;
  - г) релевантност на образованието и обучението за заетостта или ученето през целия живот;
  - д) професионален напредък.

Повтарящи се във времето проучвания на дипломираните лица

3. Да насърчат високо, представително и непрекъснато участие в повтарящите се във времето проучвания на дипломираните лица и, когато е възможно, проследяването на дипломираните лица, които са мигрирали или с цел да продължат своето образование и обучение, или след завършване на образованието и обучението си.

Европейско сътрудничество

4. Да участват в експертна мрежа, която да насърчава сътрудничеството и взаимното учение между държавите членки по отношение на системите за проследяване и по-нататъшното им развитие. В рамките на тази мрежа ще бъдат проучени възможностите за разработване на съпоставими данни и общи дефиниции, както е посочено в точка 2. По отношение на повтарящите се във времето проучвания, както е посочено в точки 3 и 9, в рамките на мрежата ще се проучат възможностите за разработване на общи принципи, оптимална честота и начини за проследяване на дипломираните лица, които са мигрирали.
5. Тази мрежа трябва да бъде организирана в съответствие със съществуващите правителствени структури за сътрудничество по линия на рамката „Образование и обучение 2020“, без това да засяга евентуалното създаване на нови структури на по-късен етап.

Разпространяване и използване на резултатите

6. Да вземат мерки за осигуряване на навременното, редовно и широко разпространяване и използване на резултатите от анализа на проследяването на дипломирани лица със следните цели:
  - а) подобряване на професионалното ориентиране на бъдещите и настоящите учащи се и дипломираните лица;
  - б) подкрепа за разработването и актуализирането на учебните програми, за да се подобри придобиването на подходящи умения и пригодност за заетост;
  - в) подобряване на съответствието на уменията в подкрепа на конкурентоспособността и иновациите на местно, регионално и национално равнище, както и за преодоляване на недостига на умения;

⁽¹⁾ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31).

⁽²⁾ За целите на настоящата препоръка на Съвета „дипломирано лице“ е лице, което е завършило някаква степен на висше образование или професионално образование и обучение (най-малко на ниво 4 по Европейската квалификационна рамка (ЕКР)). Следва да се отчете обаче, че в някои държави членки съществуват и инициативи за проследяване на напускащите училище.

- г) планиране и прогнозиране на променящите се потребности в областта на заетостта, образованието и социалната сфера; както и
- д) осигуряване на принос към развитието на политиката на национално равнище и на равнището на Съюза.

Финансиране

- 7. Да осигурят устойчивост на инициативите за проследяване на дипломираните лица чрез отпускане на адекватно многогодишно финансиране, използване на национални или европейски източници на финансови средства като „Еразъм+“ или европейските структурни и инвестиционни фондове, когато това е уместно и съответства на наличните ресурси, правното основание и приоритетите за периода 2014—2020 г., без да се засягат преговорите по следващата многогодишна финансова рамка.

Докладване

- 8. В срок от две години след приемането на настоящата препоръка и на редовни интервали след това, да оценяват и да докладват на Комисията, посредством експертната мрежа, за напредъка при изпълнението на настоящата препоръка.

ПРЕПОРЪЧВА НА КОМИСИЯТА:

- 9. Да разработи пилотната фаза на европейско проучване относно дипломираните лица с висше образование ⁽¹⁾, което има за цел да подобри наличността на съпоставима информация за заетостта и социалните резултати на дипломираните лица с висше образование, като се отчитат резултатите от проучването за осъществимост Eurograduate ⁽²⁾ и на опита на държавите членки, придобит в рамките на националните системи за проследяване на дипломираните лица. В срок от три години след приемането на настоящата препоръка да представи на експертната мрежа доклад за резултатите на пилотното проучване. В случай че пилотната фаза се окаже успешна, Комисията ще се консултира с държавите членки по въпроса дали да се пристъпи към цялостното осъществяване на европейското проучване относно дипломираните лица с висше образование.
- 10. Да предостави подкрепа за изграждане на капацитет според потребностите за създаване на системи за проследяване на дипломираните лица въз основа на добри практики. В случая на професионалното образование и обучение това ще включва подробен опис във всички държави членки, който обхваща възможностите за сътрудничество на равнището на Съюза и може да послужи като основа за изследване на осъществимостта на европейско проучване относно завършилите професионално образование или обучение, ако се сметне за необходимо. В контекста на изграждането на капацитет ще се предоставя подкрепа и за осъществяване на сътрудничество между органите, доставчиците на професионално образование и обучение и услуги за професионално ориентиране с цел да се подобри наличността, съпоставимостта и надеждността на данните от проследяването на дипломираните лица.
- 11. Да насърчава взаимното учене и обмена на добри практики, да укрепва сътрудничеството чрез установяване и подпомагане на експертни мрежи и да си сътрудничи с другите компетентни експертни групи, международни организации и институции и агенции на ЕС.
- 12. Да гарантира, че резултатите от анализа на проследяването на дипломираните лица се предоставят за използване от държавите членки и заинтересованите страни.
- 13. Да подкрепя използването на европейски източници на финансиране като „Еразъм+“ или европейските структурни и инвестиционни фондове, когато това е уместно и съответства на техните финансови възможности, правното основание, процедурите за вземане на решения и приоритетите за периода 2014—2020 г., без да се засягат преговорите по следващата многогодишна финансова рамка.
- 14. Да докладва на Съвета за изпълнението на настоящата препоръка в срок от пет години след приемането ѝ.

Съставено в Брюксел на 20 ноември 2017 година.

За Съвета
Председател
M. REPS

⁽¹⁾ Най-малко на ниво 5 по ЕКР.

⁽²⁾ Проучването за осъществимост Eurograduate включва само висшето образование.